

Prof. UAM dr hab. Aleksandra Boroń
Wydział Studiów Edukacyjnych
UAM Poznań

Recenzja rozprawy doktorskiej

Magister Mai Błaszczyk

Polityka edukacyjna Tajwanu – między tradycją a nowoczesnością

Recenzowana przeze mnie rozprawa doktorska mgr Mai Błaszczyk, koncentrująca swoją uwagę na procesach przedstawiających relację polityki i edukacji w rzeczywistości społecznej Tajwanu wpisuje się w rozległy obszar badań typowych dla pedagogiki porównawczej. Podjęty w rozprawie problem badawczy jest w swej istocie zarówno ambitny jak i oryginalny a Doktorantka dobrze poradziła sobie z jego rozwiązaniem. Merytoryczna zawartość pracy stoi na wysokim poziomie zarówno pod względem przyjętych założeń metodologicznych jak i prowadzonej narracji. Należy w tym miejscu podkreślić, że Magister Maja Błaszczyk, w tekście swojej rozprawy doktorskiej, swobodnie porusza się w ramach poszczególnych zagadnień prezentując je w sposób poznawczo interesujący co widoczne jest w sposobach ich przedstawiania - m.in. poprzez precyzyjnie wyrażane myśli i umiejętność prowadzenia własnej linii argumentacji.

Praca doktorska mgr Mai Błaszczyk (ss. 296) składa się ze wstępu, sześciu zasadniczych rozdziałów, zakończenia i wniosków, bibliografii, wykazu tabel, schematów i wykresów oraz aneksu przy czym ilość stron skorelowana jest z ich

merytoryczną jakością. Analizując autorski styl wypowiedzi prezentowanych w rozdziałach rozprawy na podkreślenie zasługuje zrozumiałość, ścisłość, dokładność i poprawność argumentowania oraz wnioskowania. Wszystko to, wraz z uzasadnianiem przytaczanych twierdzeń, przyczynia się do przejrzystości struktury dysertacji sprawiając, że poszczególne rozdziały i podrozdziały wynikają jeden z drugiego tworząc logiczną całość. Tak więc tekst pracy charakteryzuje się wysokim poziomem prezentowanej wiedzy teoretycznej i dowodzi posiadania przez Autorkę umiejętności jej krytycznego przedstawiania.

We wstępie swojej pracy doktorskiej Autorka w sposób rzeczowy prezentuje pole problemowe i jasno uzasadnia sformułowanie tematu.

W rozdziale pierwszym przedstawia teorie dotyczące analiz zmian społecznych co stanowi dobre wprowadzenie do kolejnych części pracy.

W rozdziale drugim Autorka przedstawia podstawy metodologiczne przeprowadzonych przez siebie badań. Opisana i zastosowana metoda monografii pedagogicznej wraz z dobranymi technikami badawczymi, sporządzenie przez Autorkę periodyzacji czasu historycznego oraz uzasadnienie wyboru źródeł w oparciu o które zrealizowane zostały badania – to wszystko pozwala na stwierdzenie, że w zastosowanej procedurze badawczej spełnione zostały kryteria naukowej poprawności. W ten sposób Doktorantka zapewniła sobie bardzo dobre warunki do przeprowadzenia samych badań jak również stworzyła podstawy do sporządzenia wielokontekstowej analizy tytułowego problemu pracy.

W rozdziale trzecim mgr Maja Błaszczyk wraca do rozważań nad instytucjonalnymi podstawami edukacji ale już tym razem w zakresie badań nad historią edukacji na Tajwanie. Jest to bardzo dobrze napisany rozdział, w którym przedstawiona została historia instytucjonalizacji edukacji do roku 1945. Autorka - wskazując etapy instytucjonalizacji edukacji na Tajwanie - wyeksponowała niezwykle istotny, z punktu widzenia zarówno historii jak i współczesności

Tajwanu, okres wpływu obcych mocarstw. Rozdziały I - III potwierdzają dojrzałość teoretyczną mgr Maji Błaszczyk oraz jej umiejętność syntetycznego przedstawiania, poddawanych analizie, faktów historycznych.

Kolejne rozdziały (od IV do VI) poświęcone są już bezpośrednio polityce Tajwanu w relacjach do edukacji i społeczeństwa. Stanowią one interesująco napisane „całości” i, z niezbędnymi uzupełnieniami, mogłyby być opublikowane jako odrębne teksty. Jest to część stojąca również na bardzo dobrym poziomie merytorycznym. Mgr Maja Błaszczyk dobrze radzi sobie zarówno z ogromnym materiałem badawczym, jak i narracją swojego tekstu. W tym miejscu chciałabym dodać, że różnorodne wnioski i podsumowania jakie formułowane są przez Autorkę w tej bardzo obszernej i „szczegółowej” części pracy są dobrze uzasadnione i stanowią jej istotny wkład do współczesnej wiedzy na temat polityki społecznej i edukacyjnej Tajwanu. Ponadto należy zauważyć, że w bardzo systematyczny, interesujący i rzeczowy sposób poddane zostały rekonstrukcji zjawiska i zagadnienia związane z relacją polityczno-społeczną na Tajwanie a w tym – konstruowanie tożsamości narodowej mieszkańców wyspy. Ukazana została w ten sposób perspektywa zarówno przyjmowanych rozwiązań edukacyjnych jak i formowania polityki tożsamościowej Tajwanu od 1945 roku do 2019 roku ze szczególnym uwzględnieniem reform edukacyjnych, organizacji i struktury systemu edukacyjnego oraz kształceniem nauczycieli.

Prowadzone w rozdziałach rozprawy doktorskiej autorskie analizy wskazują na znajomość podejmowanej problematyki i osadzenie jej w literaturze przedmiotu a także świadczą o dużej wiedzy doktorantki i posiadanej przez Nią umiejętności komunikatywnego i syntetycznego przekazywania myśli. Analizy i rozważania - zarówno w kontekście swojej treści, jak i sposobu ich dokonania i prezentowania przez magister Maję Błaszczyk – pozostają osadzone w logice pracy jaką wyznacza tytułowy problem.

Autorka potrafi zauważyć, poddać analizie i przedstawić w bardzo przekonujący sposób najistotniejsze fakty o charakterze politycznym, które - na przestrzeni analizowanego przez Nią okresu - odegrały olbrzymią rolę w kształtowaniu funkcjonowania instytucji edukacyjnych Tajwanu. Polityka edukacyjna Tajwanu przedstawiona jest w sposób wydobywający dynamikę napięcia procesów zachodzących w obszarze edukacji między narracją na poziomie państwa (polityka) i szkoły (programy). Jednocześnie należy podkreślić, że nie jest to doktorat dotyczący „jedynie” lokalnych problemów kształcenia i wychowania na Tajwanie a przedstawiane przez Autorkę narracje nie znajdują się na „uboczu”. Jest to oryginalne studium politycznych, ideologicznych i społecznych uwikłań edukacyjnych wraz z elementami (re)konstrukcji tożsamości w odniesieniu do rzeczywistości społecznej Tajwanu. Tak więc studium to posiada walor wykraczający poza „lokalność” zachęcając do kontekstualizowania i konfrontowania z nim własnej wiedzy czytelnika na temat polityk edukacyjnych wdrażanych i realizowanych w innych państwach azjatyckich.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że w prezentowanych analizach porównawczych problemów związanych z polityką i edukacją należących do odmiennego świata kulturowego (odmiennego od tego który jest udziałem Autorki) i - szczególnie w tak „kontrowersyjnej” obecnie relacji kulturowo-politycznej pomiędzy Zachodem a Dalekim Wschodem - Jej tekst nie zawiera elementów oceniających ani wskazujących na już istniejące i praktykowane w Jej obszarze kulturowym, „idealne” rozwiązania. Na uznanie i podkreślenie zasługuje również fakt, że Autorka nie zakłada dojścia do „jedynej prawdy” a treść rozprawy jest pewnego rodzaju zaproszeniem do wspólnej akademickiej podróży w kierunku poszukiwania wiedzy, zapoznawania się z faktami i dokonywania analiz poprzez ustalanie kryteriów porównawczych dla podejmowanych w rozprawie zagadnień. Jednocześnie, patrząc na przedstawioną pracę z perspektywy recenzenta, którego

zadaniem jest krytyczne poszukiwanie uchybień i niedostatków pracy, wydaje się, że w tym konkretnym przypadku recenzowanej dysertacji nie ma takiej konieczności. Merytoryczna i techniczna strona rozprawy prezentuje wysoki poziom, widoczna jest także rzetelność Autorki oraz jej niepodważalny wkład pracy w przygotowaną dysertację.

Drugą część mojej recenzji chciałabym rozpocząć od stwierdzenia, że rozprawa doktorska mgr Mai Błaszczyk spełnia wszystkie standardy akademickie jakie muszą zostać spełnione przez prace tego typu. Ponadto poziom prezentowanych w pracy doktorskiej narracji wskazuje na to, że Autorka posiada zarówno rozległą wiedzę jak i umiejętność jej przekazania za pośrednictwem tekstu spełniającego wymogi stawiane tekstom akademickim. Jej dysertacja napisana jest komunikatywnym językiem a używana w tekście argumentacja posiada wewnętrzną logikę i jasną strukturę. Źródła dobrane zostały w sposób wskazujący zarówno na brak tendencyjności jak i na krytyczne podejście do prezentowanej problematyki przy jednoczesnym spełnieniu wymogu reprezentatywności w odniesieniu do podjętego w rozprawie problemu badawczego. Chciałabym jeszcze raz powtórzyć, że – jak napisałam w pierwszej części prezentowanej recenzji, rozdziały poświęcone poszczególnym aspektom systemu edukacyjnego Tajwanu stanowią interesująco napisane „całości” i, z niezbędnymi uzupełnieniami, mogłyby być opublikowane jako odrębne teksty.

Mogę zatem jedynie sformułować uwagę, która umożliwi mi wskazanie Autorce faktu, że pogłębienie prowadzonych analiz w aspekcie wyeksponowania relacji zależności pomiędzy polityką edukacyjną a zmianą społeczną w kontekście edukacji mogłoby ukazać rolę jaką polityka edukacyjna odegrała i odgrywa w tworzeniu podstaw efektywności i edukacyjnej skuteczności współczesnego systemu edukacji Tajwanu. Inaczej mówiąc – wyeksponowanie tak dobrze zaprezentowanej w rozdziałach pracy doktorskiej analizy polityki edukacyjnej i

społecznej Tajwanu w konfrontacji z - omówionymi w rozdziale pierwszym - teoriami dotyczącymi zmiany społecznej stworzyłoby jeszcze bardziej interesującą, pogłębioną interdyscyplinarną analizę wieloaspektowych i wielowymiarowych ujęć prezentowanych zagadnień polityki edukacyjnej i społecznej tak ważnych w zrozumieniu procesów towarzyszących nie tylko powstaniu ale też utrzymywaniu się fenomenu efektywności współczesnego systemu edukacyjnego Tajwanu.

W podsumowaniu chciałabym wskazać, że rozprawa doktorska magister Mai Błaszczyk zawiera wiele analiz o oryginalnym charakterze, wpisujących się w obszar pedagogicznych badań porównawczych i stanowi niezaprzeczalny wkład Autorki w dalszy rozwój i poszerzanie pól badawczych we współczesnej pedagogice. Rozprawa dowodzi wysokiej ogólnej wiedzy teoretycznej Autorki, zarówno w zakresie nauk społecznych, nauk politycznych jak i szeroko rozumianej humanistyce. Autorka opracowała podjęty temat w sposób rzetelny, wykazując umiejętność prowadzenia interdyscyplinarnych analiz z uzyskanych materiałów badawczych. Wykazała również bezsporną i zadowalającą znajomość podstaw teoretycznych badanego problemu.

Na tej podstawie stwierdzam, że przedstawiona do recenzji praca Pani mgr Mai Błaszczyk spełnia wszystkie wymagania stawiane rozprawom doktorskim w obowiązujących przepisach. Stawiam więc wniosek o dopuszczenie mgr Maji Błaszczyk do dalszych etapów przewodu doktorskiego i do publicznej obrony.

Prof. UAM dr hab. Aleksandra Boroń
Wydział Studiów Edukacyjnych UAM